

Т.О. Снігурова

ЧАС І ВИД ДІЄСЛІВ

Харків, 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

Т.О. Снігурова

ЧАС І ВИД ДІЄСЛІВ

**Навчально-методичний посібник
для іноземних студентів**

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 1 від 25.02.2021 р.

Харків
НТУ "ХПІ"
2021

УДК 811.161.2:81'243

С 53

Рецензенти:

В.В. Бондаренко, канд. пед. наук, проф.,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет.

Л.Я Терещенко, доц.

Національний технічний університет

"Харківський політехнічний інститут".

Снігурова Т.О.

С 53 Час і вид дієслів: Навчально-методичний посібник для іноземних студентів / Т.О. Снігурова. – Харків: НТУ "ХПІ", 2021. – 80 стор.

Даний навчально-методичний посібник присвячено найбільш складним граматичним темам: часу і виду дієслів. Посібник містить теоретичні відомості та практичні завдання: вправи, тексти, діалоги, тести та українсько-англійський словник дієслів.

Навчально-методичний посібник призначено іноземним студентам, які навчаються на початковому етапі вивчення української мови як іноземної.

Іл. 15. Табл. 15. Бібліогр. 5 найм.

УДК 811.161.2:81'243

© Т.О. Снігурова, 2021.

ПЕРЕДМОВА

PREFACE

Процес вивчення іноземними студентами української мови потребує достатньої кількості навчальних матеріалів з різних аспектів викладання мови.

В навчально-методичному посібнику "Час та вид дієслів" подано теоретичний та практичний матеріал, який відповідає навчальній програмі з української мови для іноземних студентів (рівень А1–А2).

Студентам запропонована велика кількість завдань, збалансованих з точки зору рецептивної та творчої форм відтворення знань студентів. Кожен розділ посібника містить теоретичну та практичну частини. Практичні завдання доцільно використовувати не тільки як засіб формування навичок та автоматизмів, але й як засіб перевірки та самоперевірки якості оволодіння теоретичними поняттями. Крім того, посібник містить тести, що дозволяють контролювати успішність засвоєння граматичних навичок студентів, і ключі для самоперевірки.

До того, кожен розділ супроводжується низкою вправ лексико-граматичного характеру (всього їх 44), які мають на меті перевести українську дієслівну лексику з пасивного запасу в активний.

Посібник містить словник найбільш поширених дієслів української мови, що відповідають навчальній програмі початкового етапу навчання. Дієслова надані з управлінням та з перекладом на англійську мову.

Навчально-методичний посібник "Час та вид дієслів" призначено для іноземних студентів початкового етапу навчання, стажистів, а також для викладачів української мови як іноземної в якості довідкового матеріалу.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

1. GENERAL INFORMATION

Дієслово – це самостійна частина мови, що називає **дію** або **стан предмета** і відповідає на питання **що робити? що зробити? що роблять? що зроблять? що робили? що зробили?** тощо.

Дієслова мають такі граматичні категорії: час, число, особа, рід, вид, спосіб дії. У реченнях дієслова найчастіше бувають **присудками (предикатами)**.

Наприклад: *Я читаю журнал.*

Вони читали книги.

Ми будемо читати тексти.

Дієслова мають **початкову** форму, яка називається **неозначеною формою (інфінітивом)**.

Інфінітив – це незмінювана форма дієслова, яка тільки називає дію, не вказуючи на час, особу, рід і число.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Неозначену форму має кожне дієслово.

Неозначена форма дієслова відповідає на питання **що робити? що зробити?** та має суфікс **–ТИ (–ТЬ)**: *думаТИ, читаТИ, граТИ, казаТИ, малюваТИ, малюваТЬ, пізнаТЬ, шануваТЬ, відступаТЬ, жиТЬ.*

Наприкінці деяких дієслів у неозначеній формі після суфікса **–ТИ (–ТЬ)** може бути суфікс **–СЯ (–СЬ)**: *плакаТИСЯ, вернутИСЯ, прощаТИСЯ, граТИСЬ, бороТИСЬ, милуваТИСЬ.*

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Неозначена форма дієслова є незмінюваною формою.

Вона не має закінчення, навіть нульового.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Дієслова на **-ТЬ, -ТЬСЯ** пишуть із знаком м'якшення: *вивчаюТЬ, називаюТЬ, ходиТЬ, робиТЬ, залишаєТЬСЯ, усміхаєТЬСЯ, мрієТЬСЯ.*

Дієслова на **-Ш, -ШСЯ** пишуть без знака м'якшення: *вивчаєШ, знаєШ, пам'ятаєШ, дивиШСЯ, граєШСЯ, смієШСЯ, змагаєШСЯ, намагаєШСЯ, захоплюєШСЯ, насолоджуєШСЯ.*

Дієслово має п'ять основних форм: неозначена форма, особові форми, безособова форма, дієприкметник, дієприслівник.

Таблиця 1

Форми дієслів

Форма дієслова	Що означає	На які питання відповідає	Приклади
Інфінітив	Дію або стан предмета, не вказуючи на рід число, особу, час, спосіб	що робити?	говорити вчити
		що зробити?	вивчити записати
Особові	Дію або стан предмета, вказуючи на рід число, особу, час, спосіб	що роблю? що зроблю? що робив? що буду робити?	пишу, малюю подзвоню прочитав буду писати
Безособові	Дію або стан предмета, що проходять незалежно від особи (без особи)	що зроблено?	записано намальовано
		що відбувається?	світає, вечоріє щастить, нудить
Дієприкметник	Ознаку предмета за дією або станом	який? яка? яке? які?	намальований записана втрачене, опале освітлені
Дієприслівник	Додаткову дію або стан	що роблячи? що зробивши?	читаючи прочитавши

Особові форми дієслів – це дієслова, у яких можна визначити особу: *пишу, пишеш, пишуть*. Така граматична категорія дієслова виражає відношення дії до мовця: *я пишу, ти пишеш, вони пишуть*.

Розрізняють три особи дієслова.

Таблиця 2

Особові форми дієслів

Особа	Число	
	Однина	Множина
1	я читаю, ходжу, слухаю	ми читаємо, ходимо, слухаємо
2	ти читаєш, ходиш, слухаєш	ви читаєте, ходите, слухаєте
3	він, вона, воно ходить, читає, слухає	вони читають, ходять, слухають

СПОСОБИ УТВОРЕННЯ ДІЄСЛІВ

Дієслова утворюються від:

- **дієслів**: *писати* – **НА**писати, *читати* – **ПРО**читати;
- **іменників**: *обід* – обідати, *розум* – розуміти, *зима* – зимувати;
- **прикметників**: *червоний* – червоніти, *власний* – привласнити;
- **числівників**: *два* – двоїтися, *трое* – потроїти;
- **займенників**: *я* – якати, *ти* – тикати, *свій* – засвоїти;
- **вигуків**: *о* – охати, *ой* – ойкати.

Найуживаніші способи творення дієслів такі:

- **префіксальний**: *бігти* – **ДО**бігти, *нести* – **ВІД**нести;
- **суфіксальний**: *нарізати* – наріз**УВА**ти, *сліпий* – сліп**НУ**ти, *учитель* – учител**ЮВА**ти, *біда* – бід**УВА**ти, *куди* – куди**КА**ти;
- **префіксально-суфіксальний**: *співати* – **НА**спів**УВА**ти, *кращий* – **ПО**кращ**УВА**ти, *малюнок* – **ПЕРЕ**мал**ЮВА**ти, *дешевий* – **Здешевл****ЮВА**тися, *праця* – **ВІД**прац**ЮВА**ти.

Складні дієслова найчастіше утворюються від складних іменників: *вільнодумство* – вільнодумствувати, *добродій* – добродіяти.

Час дієслів Verb tenses

Значення часу є визначальною ознакою будь-якого дієслова. Дія може відбуватися в різний час.

Дієслова мають три форми часу: теперішній, минулий, майбутній. Час дієслова визначають за моментом повідомлення про дію.

Таблиця 3

Форми часу дієслів

Час дієслова	Коли відбувається дія	Питання	Приклади	Англійською
Теперішній	Дія відбувається постійно або в момент мовлення про неї	що роблю? що робиш? що робимо? що робите? що роблять?	читаю читаєш читаємо читаєте читають	the Present Tense
Минулий	Дія відбулася до моменту мовлення про неї	що робив? що робила? що робили? що зробили?	читав читала читали прочитали	the Past Tense
Майбутній	Дія відбувається після моменту мовлення про неї	що зроблю? що буде робити? що зроблять? що будуть робити?	читатиму буде читати прочитають будуть читати	the Future Tense

Дієслова недоконаного виду можуть уживатися в усіх часових формах. Дієслова доконаного виду можуть уживатися тільки у формах минулого та майбутнього часу.

Дієслова у формі **теперішнього часу** змінюються за числами (однина, множина) та особами (1, 2, 3). Дієслова теперішнього часу бувають лише недоконаного виду. Дієслова змінюються за двома типами: перша дієвідміна, друга дієвідміна.

Таблиця 4

Теперішній час дієслів

Число	Особа		Закінчення	Приклади
Однина	1	я	-У / -Ю	несУ читаЮ сушУ стоЮ
	2	ти	-ЕШ / -ЄШ, -ИШ / -ЇШ	несЕШ читаЄШ сушиШ стоїШ
	3	він / вона / воно	-Е / -Є, -ИТЬ / -ЇТЬ	несЕ читаЄ сушиТЬ стоїТЬ
Множина	1	ми	-ЕМО / -ЄМО, -ИМО / -ЇМО	несЕМО читаЄМО сушиМО стоїМО
	2	ви	-ЕТЕ / -ЄТЕ, -ИТЕ / -ЇТЕ	несЕТЕ читаЄТЕ сушите стоїТЕ
	3	вони	-УТЬ / -ЮТЬ, -АТЬ / -ЯТЬ	несУТЬ читаЮТЬ сушать стояТЬ

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Дієслово **БУТИ** в теперішньому часі в усіх особах має форму **Є**.

Наприклад: *У Тетяни є брат Андрій.*

Поняття процесу передбачає певні зміни, рух, дію, які відбуваються в часі. Під процесом розуміють різноманітні явища – **конкретна фізична дія** (писати, малювати, куховарити, смажити, варити), **стан особи чи предмета** (сидіти, лежати, спати, радити, їсти), **переміщення** (ходити, їхати, бігти, наливати), **мовлення** (говорити, вимовляти), **вияв звукових явищ** (свистіти), **думку** (міслити), **вияв ознаки** (світліти, тепліти), **ставлення** (шанувати, любити, поважати ≠ зневажати), **зміни** (старіти, худнути) тощо.

За значенням дієслова української мови поділяються на такі основні групи:

1) **дієслова руху** (пересування, переміщення): їхати, летіти, повзти, возити, носити, прямувати;

2) **дієслова мислення**: думати, міслити, мріяти, пам'ятати, аналізувати, уявляти, розмірковувати, характеризувати;

3) **дієслова мовлення**: говорити, мовити, казати, читати, кричати, співати, оповідати;

4) **дієслова волевиявлення**: дозволяти, наказувати, змушувати;

5) **дієслова вияву почуттів**: радити, дякувати, гніватися, ненавидіти, любити, зневажати, терпіти, страждати;

6) **дієслова вияву ознаки**: зеленіти, добрішати, червоніти, дерев'яніти, п'яніти;

7) **дієслова сприйняття**: бачити, чути, сприймати, засвоювати;

8) **дієслова стану**: сидіти, спати, морозити, температурити, трясти;

9) **дієслова ставлення**: поважати, преміювати, глузувати;

10) **дієслова фази дії**: розпочати, закінчити, продовжувати, лишати, припинити.

У минулому часі дієслова змінюються за числами (однина, множина), а в однині – за родами (чоловічий, жіночий, середній). Дієслова минулого часу можуть бути доконаного або недоконаного виду.

Таблиця 5

Минулий час дієслів

Число					
Однина				Множина	
Чоловічий рід		Жіночий рід		суфікс –Л(И)	
суфікс –В, Ø		суфікс –Л(А)			
я	чита В ніс	я	читала ЛА нес ЛА	ми	читали ЛИ нес ЛИ
ти		ти			
він		вона			

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Дієслова із суфіксом **–НУ–**, що означають одноразову чи раптову дію, мають одну форму: *стрибнути – стрибнув, крикнути – крикнув*.

Дієслова із суфіксом **–НУ–**, що означають тривалу недоконану дію мають паралельні форми (може випадати суфікс **–НУ–**): *мерзнути – мерз – мерзнув; мокнути – мокли – мокнули, збліднути – зблід – збліднув*. **АЛЕ:** *стрибнути – стрибнув, крикнути – крикнув*. Більш уживана в літературній мові форма без суфікса.

У дієсловах минулого часу без суфікса відбувається чергування голосних **О–І**, **Е–І** в корені тільки в чоловічому роді: *могти – міг, АЛЕ могла; рости – ріс, АЛЕ росла; зберегти – зберіг, АЛЕ зберігла; замести – замів, АЛЕ заміла; втекти – втік, АЛЕ втекла*.

Для дієслів чоловічого роду минулий час утворюється без суфікса, якщо основа неозначеної форми закінчується на приголосний: *бігти – біг, нести – ніс, допомогти – допоміг*. **Винятки:** *мести – мів, брести – брів, плести – плів*.

2. ДІЄВІДМІНЮВАННЯ ДІЄСЛІВ

VERB CONJUNCTIONS

ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС ДІЄСЛІВ

THE PRESENT TENSE OF VERBS

Змінювання дієслів за особами (1, 2, 3) та числами (однина, множина) називається **дієвідмінюванням**.

Всі дієслова за особовими закінченнями поділяють на першу (I) та другу (II) **дієвідміни**.

Перша (I) дієвідміна

The first (I) conjugation

До першої (I) дієвідміни належать дієслова, які в третій особі множини теперішнього часу мають закінчення **–УТЬ / –ЮТЬ**.

Вона включає такі групи:

– дієслова з односкладовою інфінітивною основою на **–И–, –У–**, які зберігаються при дієвідмінюванні, а також похідні від них (*жити, мити, чути*); в особових формах дієслів *бити, вити* (доконаний *звити*), *лити, пити* кореневий голосний **И** не зберігається: *б'ю – б'ють, в'ю – в'ють, ллю – ллють, п'ю – п'ють*;

– дієслова з основою інфінітива на **–І–**, що зберігається при дієвідмінюванні (*біліти, зеленіти*);

– дієслова з основою інфінітива на **–А–** не після шиплячого приголосного або після шиплячого, коли це **–А–** при дієвідмінюванні зберігається; також на **–Я–** (*мішАти, писАти, сіЯти*);

– дієслова з основою інфінітива на **–УВА– / –ЮВА–**, які при дієвідмінюванні у формах теперішнього часу та майбутнього дієслів доконаного виду втрачають компонент **–ВА–** (*будувати, намалювати*);

– дієслова з основою інфінітива на **–ОЛО–**, **–ОРО–** (*полоти, побороти*);

– дієслова з основою інфінітива на **–НУ–** (*глянути, кинути*);

– дієслова з основою інфінітива на приголосний (*терти, нести*);

– дієслова з основою на **–ОТА–** (*муркотати*);

– окремі інші дієслова: *жати, іржати, ревіти, слати (посилати), слати (стелити), хотіти*.

Таблиця 6

Відмінювання дієслів першої (I) дієвідміни

Казати				
Число	Однина	1 особа	я каж У	–У
		2 особа	ти каж ЕШ	–ЕШ
		3 особа	він / вона каж Е	–Е
	Множина	1 особа	ми каж ЕМО	–ЕМО
		2 особа	ви каж ЕТЕ	–ЕТЕ
		3 особа	вони каж УТЬ	–УТЬ
Читати				
Число	Однина	1 особа	я чита Ю	–Ю
		2 особа	ти чита ЄШ	–ЄШ
		3 особа	він / вона чита Є	–Є
	Множина	1 особа	ми чита ЄМО	–ЄМО
		2 особа	ви чита ЄТЕ	–ЄТЕ
		3 особа	вони чита ЮТЬ	–ЮТЬ

Завдання 1. Читайте. Read.

Розмовляти. Я розмовляю, ти розмовляєш, він розмовляє, вона розмовляє, ми розмовляємо, ви розмовляєте, вони розмовляють.

Грати. Я граю, ти граєш, він грає, вона грає, ми граємо, ви граєте, вони грають.

Чекати. Я чекаю, ти чекаєш, він чекає, вона чекає, ми чекаємо, ви чекаєте, вони чекають.

Писати (с / ш). Я пишу, ти пишеш, він пише, вона пише, ми пишемо, ви пишете, вони пишуть.

Навчатися. Я навчаюся, ти навчаєшся, він навчається, вона навчається, ми навчаємося, ви навчаєтеся, вони навчаються.

Друга (II) дієвідміна **The second (II) conjugation**

До другої (II) дієвідмини належать дієслова, які в третій особі множини теперішнього часу мають закінчення **-АТЬ / -ЯТЬ**:

– дієслова, які мають в інфінітиві основу на **-И-**, **-І-** / **-Ї-** або на **-А-** (після **Ж, Ч, Ш**) і в першій особі однини та в третій особі множини теперішнього часу (або майбутнього дієслів доконаного виду) ці голосні втрачають (*бачиТИ – бачАТЬ, вариТИ – варЯТЬ, сидіТИ – сидЯТЬ, летіТИ – летЯТЬ*);

– усі дієслова на **-ОТІТИ** (*булькОТІТИ, бурмОТІТИ, муркОТІТИ, цокОТІТИ*);

– дієслова з основою на **-Я-** (*бояТИСЯ, стояТИ*);

– дієслова з основою на **-А-** не після шиплячого (*спаТИ*);

– дієслова з основою на приголосний (*бігТИ*).

Таблиця 7

Відмінювання дієслів другої (II) дієвідмини

Кричати				
Число	Однина	1 особа	я кричу	-У
		2 особа	ти кричиш	-ИШ
		3 особа	він / вона кричить	-ИТЬ
	Множина	1 особа	ми кричимо	-ИМО
		2 особа	ви кричите	-ИТЕ
		3 особа	вони кричать	-АТЬ

Бачити				
Число	Однина	1 особа	я бачУ	-У
		2 особа	ти бачИШ	-ИШ
		3 особа	він / вона бачИТЬ	-ИТЬ
	Множина	1 особа	ми бачИМО	-ИМО
		2 особа	ви бачИТЕ	-ИТЕ
		3 особа	вони бачАТЬ	-АТЬ
Стояти				
Число	Однина	1 особа	я стоЮ	-Ю
		2 особа	ти стоїШ	-їШ
		3 особа	він / вона стоїТЬ	-їТЬ
	Множина	1 особа	ми стоїМО	-їМО
		2 особа	ви стоїТЕ	-їТЕ
		3 особа	вони стоЯТЬ	-ЯТЬ

Завдання 2. Читайте. Read.

Говорити. Я говорю, ти говориш, він говорить, вона говорить, ми говоримо, ви говорите, вони говорять.

Робити. Я роблю (б / бл), ти робиш, він робить, вона робить, ми робимо, ви робите, вони роблять (б / бл).

Дивитися. Я дивлюся (в / вл), ти дивишся, він дивиться, вона дивиться, ми дивимося, ви дивитесь, вони дивляться (в / вл).

Вчитися (= навчатися). Я вчуся, ти вчишся, він вчиться, вона вчиться, ми вчимося, ви вчитесь, вони вчаться.

Мовчати. Я мовчу, ти мовчиш, він мовчить, вона мовчить, ми мовчимо, ви мовчите, вони мовчать.

Летіти. Я лечу, ти летиш, він летить, вона летить, ми летимо, ви летите, вони летять.

Чергування голосних в особових формах дієслів

I дієвідміна	II дієвідміна	
в особових формах однини й множини	у 1-й особі однини	у 1-й особі однини і в 3-й особі множини
Г-Ж МОГТИ – МОЖУ, МОЖЕМО	Д-ДЖ ВОДИТИ – ВОДЖУ АЛЕ водять	Б-БЛ ЛЮБИТИ – ЛЮБЛЮ, ЛЮБЛЯТЬ
З-Ж МАЗАТИ – МАЖУ, МАЖУТЬ	З-Ж ВОЗИТИ – ВОЖУ АЛЕ возять	В-ВЛ ЛОВИТИ – ЛОВЛЮ, ЛОВЛЯТЬ
К-Ч ПЕКТИ – ПЕЧУ, ПЕЧУТЬ	ЗД-ЖДЖ ЇЗДИТИ – ЇЖДЖУ АЛЕ їздять	М-МЛ ЛОМИТИ – ЛОМЛЮ, ЛОМЛЯТЬ
П-ПЛ СИПАТИ – СИПЛЮ, СИПЛЯТЬ	С-Ш ПРОСИТИ – ПРОШУ АЛЕ просять	П-ПЛ ТЕРПІТИ – ТЕРПЛЮ, ТЕРПЛЯТЬ
С-Ш ЧЕСАТИ – ЧЕШЕ, ЧЕШУТЬ	СТ-Ц МОСТИТИ – МОЩУ АЛЕ мостять	Ф-ФЛ ГРАФИТИ – ГРАФЛЮ, ГРАФЛЯТЬ
СТ-Ц ЗАСВИСТАТИ – ЗАСВИЩУ, ЗАСВИЩУТЬ	Т-Ч ТРЕМТИТИ – ТРЕМЧУ АЛЕ тремтять	
Т-Ч ХОТИТИ – ХОЧУ, ХОЧЕМО		
Х-Ш КОЛИХАТИ – КОЛИШУ, КОЛИШЕТЕ		

Завдання 3. Напишіть речення за зразком. *Write the sentences as in the model.*

Model: Тарас чита... журнал.

Тарас читаЄ журнал.

A. 1. Марія добре зна... фізику. Ахмед її зна... теж непогано.

2. Я не розумі... китайську. А ти її розумі...?

3. Мої друзі розмовля... англійською та арабською. А ви розмовля... українською?

4. На уроці ми чита... нові тексти. Ганна чита... швидко та правильно.

5. – Ти зна..., куди пішов Онур?

– Ні, не зна...

6. – Які дисципліни ви вивча... в університеті?

– Ми вивча... хімію і біологію, тому що ми майбутні лікарі. А що вивча... ви, друзі?

7. – Джон, де ти був? Декан чека... на тебе.

8. Джамаль та Хабіб чека... на свого товариша біля кав'ярні.

9. – На кого ти чека...? Всі студенти вже пішли додому.

Б. 1. Наша викладачка каж..., що вона любить мандрувати.

2. Ти завжди каж... правду?

3. Студенти каж..., що навчальний рік закінчується у червні.

4. Марк каж..., що він вивчає іноземні мови з дитинства.

5. – Ви каж..., що вже опанували Інтернет? Тоді зробіть сайт факультету.

6. – Ти часто пиш... листи батькам?

– Так, я пиш... їм кожного дня.

7. – Ви зараз пиш... твір?

– Ні, ми пиш... вправи з граматики.

8. Мустафа люб... читати історичні романи. Він чита... їх не тільки турецькою, а й англійською.

9. – Ви не зна..., де зараз наша група?

– Ваші студенти сид... у залі і дивл... науковий фільм.

10. – Мехмете, що ти зараз роб...?

– Я дивл... on-line лекцію в програмі ZOOM.

Завдання 4. Читайте. Read.

Тарас українець. Він розмовляє українською, тому що це його рідна мова. Тарас добре говорить англійською та трохи німецькою.

Ахмед розмовляє арабською та французькою. Він вивчав французьку у ліцеї в Лівані. Зараз він вже повільно говорить українською.

Марта та Марія говорять іспанською. Вони непогано розмовляють також французькою. Зараз дівчата живуть у Харкові та навчаються в політехнічному університеті. Вони вивчають українську. Дівчата приїхали в Україну недавно, тому вони розуміють українську ще не дуже добре.

А якою мовою ви говорите дома з батьками? А з друзями?

Якою мовою ви говорите з викладачами в університеті на батьківщині?

Яка мова є офіційною в вашій країні?

Які мови ви вивчали в школі?

Ви говорите іноземною мовою повільно?

Завдання 5. Напишіть речення за зразком. Write the sentences as in the model.

Model: Книжки сто... у шафі.

Книжки стоЯТЬ у шафі.

1. – Алло, Ахмед, що ти зараз роб...?

– Привіт, я відпочива...

2. Кожної неділі Марія див... виставу в оперному театрі.

3. – Ганна, а ви з Марією люб... оперу?

– Ні, ми люб... балет. Ми часто див... балетні спектаклі.

4. Мої батьки любл... мандрувати. Зараз вони подорожу...

Західною Європою.

5. Дивись, птахи лет... до півдня.

6. Коли Онур бач... Ганну, він завжди посміхається.
7. Не варто йти до них у неділю. Гадаю, що вони спл... цілий день.
8. – Ви не знаєте, що Мехмет і Амер робл... у неділю? Ми хочемо завітати до них.
9. – Садаф, ти часто див... телевізор?
– Ні, я не дивл... його зовсім. А новини я чита... в Інтернеті.
10. – Студенти, хто говор... турецькою?
– Ми всі говор..., тому що турецька – це наша рідна мова.
– А ви вже говор... українською?
11. Лейла говор... турецькою, англійською та німецькою.

Завдання 6. Читайте. Read.

Це наш Національний технічний університет "ХПІ". Тут я навчаюся.

Аліна, а де ти навчаєшся?

Ахмед і Урсула навчаюся на факультеті міжнародної освіти. Вони майбутні інженери.

Ми вчимося добре, а як ви навчаєтеся?

Тарас навчається на машинобудівному факультеті. А ще він навчається в Німецькому освітньому центрі. Там він вивчає німецьку мову. Тарас мріє поїхати на стажування до Німеччини або до Австрії.

А якщо ви хочете добре володіти англійською або французькою, ви маєте можливість вивчати їх у мовних центрах нашого університету.

А ви вивчали іноземні мови на батьківщині? Які?

Завдання 7. Читайте текст. Read the text.

В класі

Ми, студенти-іноземці, вивчаємо українську мову, тому що живемо та здобуємо освіту в Україні. Ми вчимося читати, писати, розмовляти українською. Наша викладачка Ганна Петрівна дуже добре володіє англійською та іспанською мовами. Якщо ми не розуміємо нову граматику, вона пояснює її ще й англійською.

Мене звати Мустафа. Моя батьківщина – Марокко. Я добре розмовляю французькою та повільно англійською. А моя рідна мова це арабська.

Наша подруга Тінтін із Китаю. Її рідна мова китайська. Вона непогано знає англійську. Онур із Туреччини. Він розмовляє турецькою та трохи англійською. Як бачите, наша група інтернаціональна. Ми говоримо різними мовами, але добре розуміємося, бо спілкуємося ще й українською. Це наша спільна мова.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Чому студенти-іноземці вивчають українську мову?

2. Як звати їхню викладачку?
3. Якими мовами вона володіє?
4. Якою мовою вона пояснює нову граматику, якщо студенти не розуміють її?
5. Якими мовами розмовляє Мустафа?
6. Яку мову непогано знає Тінтін?
7. Онур розмовляє турецькою? Чому?
8. Яка мова є спільною для всіх студентів?
9. А якими мовами володієте ви?

Завдання 8. Читайте текст. *Read the text.*

Урок української мови

Зараз урок української мови. Всі студенти старанно працюють. Ми читаємо тексти, пишемо вправи, повторюємо нові слова.

Мустафа не пише. Він дивиться у вікно і мріє. Він мріє про свою батьківщину, Марокко, про її зелені оазиси та блакитне небо. Про батьків, братів, сестер, за якими він дуже сумує.

Ганна Петрівна добре розуміє почуття студентів, які поки що відчують себе самотніми в іншій країні. Але вона завжди каже, що нам треба багато працювати, аби стати добрими фахівцями. Це найкращий подарунок для наших батьків.

Дякуємо Вам, вчителько, за підтримку!

Відповідайте на питання. *Answer the questions.*

1. Який зараз урок?
2. Як працюють студенти?
3. Що вони роблять?
4. Чому Мустафа не пише?
5. Про що та про кого мріє Мустафа?
6. Що завжди каже Ганна Петрівна?
7. А ви згодні зі Ганною Петрівною?

Завдання 9. Читайте діалог. *Read the dialogue.*

- Лайза, що ти робиш після занять?
- Зазвичай я спочатку готую обід. Потім обідаю та відпочиваю.
- А ввечері?
- Ввечері я дивлюся фільми в Інтернеті чи слухаю музику.
- А коли ти готуєш домашнє завдання?
- Так ввечері й готую. Після фільму.
- А скільки ж часу ти робиш домашнє завдання?
- 15 хвилин.
- 15 хвилин? Так замало? Зараз я розумію, чому ти погано написала контрольну роботу.

Відповідайте на питання. *Answer the questions.*

1. Що Лайза робить після занять?
2. Що вона робить ввечері?
3. Скільки часу Лайза готує домашнє завдання?
4. Як на вашу думку, це достатньо, щоб добре розуміти мову?
5. Скільки часу ви витрачаєте щодня на підготовку до занять?
6. Що ви робите, коли готуетесь до занять: ви читаєте тексти, пишете вправи, вчите нові слова? А ви повторюєте граматичні правила?
7. Як, на вашу думку, треба готуватися до уроку?

3. МИНУЛИЙ ЧАС ДІЄСЛІВ (НЕДОКОНАНИЙ ВИД) THE PAST TENSE OF THE VERBS (IMPERFECTIVE)

У минулому часі дієслова змінюються за числами (однина, множина), а в однині – за родами.

Наприклад: *Тарас, що ти РОБИВ вчора ввечері?*

Я ПИСАВ доповідь на студентську конференцію.

Я що ти РОБИЛА, Оксана?

Я теж ПИСАЛА доповідь.

Отже ми з тобою ПИСАЛИ доповіді на конференцію.

Завдання 10. Читайте. *Read.*

Хто?	Бути	Робити	Писати
Я, ти, він	бу В	роби В	писа В
Я, ти, вона	бу ЛА	роби ЛА	писа ЛА
Ми, ви, вони	бу ЛИ	роби ЛИ	писа ЛИ

Завдання 11. Читайте. *Read.*

Говорити: говорив, говорила, говорили.

Казати: казав, казала, казали.

Кричати: кричав, кричала, кричали.

Розмовляти: розмовляв, розмовляла, розмовляли.

Відпочивати: відпочивав, відпочивала, відпочивали.

Працювати: працював, працювала, працювали.

Читати: читав, читала, читали.

Знати: знав, знала, знали.

Писати: писав, писала, писали.

Робити: робив, робила, робили.

Слухати: слухав, слухала, слухали.

Питати: питав, питала, питали.

Чекати: чекав, чекала, чекали.

Вивчати: вивчав, вивчала, вивчали.

Любити: любив, любила, любили.

Бачити: бачив, бачила, бачили.

Дивитися: дивився, дивилася, дивилися.

Вчитися: вчився, вчилася, вчилися.

Навчатися: навчався, навчалася, навчалися.

Завдання 12. Замініть дієслова теперішнього часу на дієслова минулого часу, вживаючи прислівники. *Replace the present tense by the past.*

Model: Ганна ЧИТАЄ книгу.

Вчора ввечері Ганна ЧИТАЛА книгу.

1. Макс розмовляє з братом по скайпу. – ...

2. Оксана пише статтю. – ...
3. Друзі слухають музику. – ...
4. Ви читаєте детектив? – ...
5. Вони вивчають китайську.
6. Ти пишеш вправу? – ...
7. Чингиз робить домашнє завдання та слухає пісні. – ...
8. Антон працює на заводі й потім відпочиває. – ...
9. Студенти вивчають українську мову в Україні. – ...
10. Урсула навчається в університеті. – ...
11. П'єр дивиться балет в оперному театрі. – ...

Прислівники для вставок / The adverbs: вчора, раніше, спочатку, потім, уранці, увечері.

Завдання 13. Напишіть речення, вживаючи дієслова у минулому часі. *Write the sentences using verbs in the past tense.*

Model: Давид ВИБЧАЄ в Харкові українську мову.

Раніше він ВИБЧАВ англійську в Оксфорді.

1. Сьогодні я відпочиваю. – Вчора я теж...
2. Мій батько не працює, він на пенсії. Раніше він...
3. Марта навчається в медичному університеті. – Раніше вона...
4. Ганна працює лікаркою. – Раніше вона...
5. Сьогодні ми зустрічаємося з друзями у кафе. – Вчора ми...
6. Зараз я дивлюся концерт улюбленої групи. – У неділю я...
7. Ми вивчаємо вищу математику в університеті. – Раніше ми не...
8. Влітку мої батьки відпочивають біля моря. – В минулому році вони...
9. Ти вчишся чи працюєш? – Зараз я вчуся, але два роки тому я...
10. Ти завжди слухаєш музику, коли відпочиваєш? – Ні, вчора я не ..., тому що дивився футбол.

Дієслова для вставок / The verbs: слухати, дивитися, працювати, вчитися, зустрічатися, відпочивати, вивчати.

Завдання 14. Відповідайте на питання, вживаючи дієслова в дужках. *Answer the questions using the verbs given in brackets.*

1. Що Мехмет робив вчора? (писати твір)
2. Що Фатіма робила вранці? (готувати сніданок)
3. Що батьки робили влітку? (відпочивати у селі)
4. Що ви робили на уроці? (читати текст, писати нові слова)
5. Що ти робив у неділю? (гуляти у парку)
6. Як ти гадаєш, що я робила на канікулах? (працювати у кафе)
7. Що ми робили в театрі? (слухати музику)
8. Що Тарас робив в Освітньому центрі? (вивчати німецьку)
9. Що ви робили на математиці? (розв'язувати задачі)
10. Що студенти робили в екопарку? (дивитися на тварин)
11. Що ви робили в минулому році? (вчитися у школі)
12. Що Мурад робив у аптеці? (купувати ліки)
13. Що друзі робили у кав'ярні? (пити каву)
14. Що Лейла робила на стадіоні? (грати в теніс)
15. Що робили її подруги? (вболівати за неї)

Завдання 15. Читайте текст. *Read the text.*

У парку

У неділю наша група відвідувала парк культури та відпочинку.

Спочатку ми гуляли по алеях парку, розглядали мальовничі квіткові композиції, красиві альтанки, озеро посеред парку. Ми бачили лебедів, що плавали по озеру, білок, що стридали по деревах. Багато людей з дітьми теж гуляли там, любовалися цією красою.

Потім ми спостерігали за грою на тенісному майданчику та дивилися на поїзди дитячої залізниці. Діти в маленьких вагончиках мандрували до лісопарку. Але ми не схотіли їхати з ними. Нам це не дуже цікаво: ми вже дорослі! Тому ми пішли до атракціонів. Наші дівчата побоювалися кататися на них, але хлопці Мустафа, Онур та я нічого не боїмося! Ми каталися багато разів на кожному атракціоні, поки не відчули, що зголодніли.

В парку є кав'ярні, кіоски з морозивом, пиріжками, тістечками та іншими смаколикami. Ми сіли на відкритому майданчику та довго насолоджувалися смачними українськими стравами. Така вечеря нам подобається!

Увечері ми разом дивилися фільм 3D у кінотеатрі "Парк". Наступної неділі ми хочемо знову піти до парку.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Що відвідували наші студенти у неділю?

2. Що вони розглядали на алеях парку?
3. Що вони там бачили?
4. За чим вони спостерігали на тенісному майданчику та на дитячій залізниці?
5. Чому студенти не поїхали на дитячому поїзді до лісопарку?
6. Куди студенти пішли?
7. Чому дівчата не каталися на атракціонах?
8. Де студенти вечеряли? Їм подобається така вечеря?
9. Що вони робили після вечері?
10. Як ви гадаєте, студенти хочуть піти у парк ще раз?
11. А в вашому місті є такий парк, де можна кататися на атракціонах, грати у теніс, у футбол, подивитися фільм?
12. А ви були у Діснейленді? Вам сподобалося?
13. Який атракціон вам найбільш сподобався?
14. Ви хочете піти туди ще раз?

Завдання 16. Розкажіть про парк розваг, який ви відвідували у іншій країні за планом. *Tell about the park you visited in another country using this plan.*

1. В якій країні знаходиться цей парк?
2. В якому місті він знаходиться?
3. Чи є там атракціони? Які?
4. Ви каталися на цих атракціонах?
5. Який атракціон вам сподобався більш усього?
6. В парку є спортивні майданчики, де можна грати в футбол, в теніс, у волейбол, у настільний теніс?
7. А там є басейн, де можна плавати?
8. Чи є в парку кафе, ресторани, де можна покуштувати національні страви?
9. Які національні страви вам сподобалися?

10. Ви хочете піти туди ще раз?
11. Ви хочете запросити туди своїх друзів?
12. Як ви гадаєте, вашим друзям теж подобаються такі парки розваг?

4. МАЙБУТНІЙ ЧАС ДІЄСЛІВ (НЕДОКОНАНИЙ ВИД) THE FUTURE TENSE OF THE VERBS (IMPERFECTIVE)

Дієслова у формі **майбутнього часу** змінюються за числами (однина, множина) та особами (1, 2, 3). Розрізняють форми майбутнього часу доконаного й недоконаного видів.

Дієслова майбутнього часу мають три форми: просту доконаного виду, складну недоконаного виду та складену недоконаного виду.

Дієслова недоконаного виду мають дві форми майбутнього часу: складну (*що робитиму?*) і складену (*що буду робити?*).

Складна форма майбутнього часу дієслова утворюється додаванням до неозначеної форми дієслова (інфінітиву) суфікса **-М-** й особового закінчення.

Наприклад: *Мурад ПИСАТИМЕ листа батькам після вечері.*

Я ВИСТУПАТИМУ з науковою доповіддю на студентській конференції.

Таблиця 9

Складна форма майбутнього часу дієслова

Я	читати Му	книгу, посібник, словник, газету.
Ти	читати Меш	
Він, вона	читати Ме	
Ми	читатиме Мо	
Ви	читати Мете	
Вони	читати Муть	

Особові закінчення дієслів недоконаного виду складної форми
майбутнього часу (що робитиму?)

Число	Особа		Закінчення	Приклади
Однина	1	я	-МУ	носити МУ читати МУ сушити МУ стояти МУ
	2	ти	-МЕШ	носити МЕШ читати МЕШ сушити МЕШ стояти МЕШ
	3	він / вона / воно	-МЕ	носити МЕ читати МЕ сушити МЕ стояти МЕ
Множина	1	ми	-МЕМО	носитим ЕМО читатим ЕМО суштим ЕМО стоятим ЕМО
	2	ви	-МЕТЕ	носити МЕТЕ читатим ЕТЕ сушити МЕТЕ стояти МЕТЕ
	3	вони	-МУТЬ	носити МУТЬ читати МУТЬ сушити МУТЬ стояти МУТЬ

Складена форма майбутнього часу дієслова утворюється додаванням до неозначеної форми дієслова допоміжного дієслова бути:

бути + інфінітив

Наприклад: – *Ганна, що ти БУДЕШ РОБИТИ завтра увечері?*

– *Я БУДУ ГОТУВАТИ доповідь на студентську наукову конференцію.*

– *Ти БУДЕШ ВИСТУПАТИ на конференції?*

– *Так. Мустафа та Тінтін теж БУДУТЬ ВИСТУПАТИ.*

Таблиця 11

Складена форма дієслова майбутнього часу має наступну форму:

Бути + інфінітив		
Я	будУ	читати, писати, виступати, танцювати, готувати, слухати, малювати, робити.
Ти	будЕШ	
Він, вона	будЕ	
Ми	будЕМО	
Ви	будЕТЕ	
Вони	будУТЬ	

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Складний і складений майбутні часи мають однакове значення:

я будУ робити = я робитимУ

ти будЕШ робити = ти робитимЕШ

він будЕ робити = він робитимЕ

вона будЕ робити = вона робитимЕ

ми будЕМО робити = ми робитимЕМО

ви будЕТЕ робити = ви робитимЕТЕ

вони будУТЬ робити = вони робитимУТЬ

Особові закінчення дієслів недоконаного виду складної форми
майбутнього часу (що буду робити?)

Число	Особа		Закінчення	Приклади	
Однина	1	я	-У	буд У	носити читати сушити стояти
	2	ти	-ЕШ	буд ЕШ	носити читати сушити стояти
	3	він / вона / воно	-Е	буд Е	носити читати сушити стояти
Множина	1	ми	-ЕМО	буд ЕМО	носити читати сушити стояти
	2	ви	-ЕТЕ	буд ЕТЕ	носити читати сушити стояти
	3	вони	-УТЬ	буд УТЬ	носити читати сушити стояти

Завдання 17. Читайте. *Read.* Трансформуйте речення за зразком.

Transform the sentences as in the model.

Model: Ввечері ми БУДЕМО ГОТУВАТИ національні страви.

Ввечері ми ГОТУВАТИМЕМО національні страви.

1. Ти будеш писати листи друзям? Так, звичайно, буду писати.

2. Ми будемо вивчати фізику. Ми будемо також вивчати біологію.

3. Завтра я буду працювати в бібліотеці, я буду допомагати Оксані Миколаївні.

4. Він буде танцювати на вечірці. А ви будете танцювати чи співати?

5. Вона буде готувати вечерю. А що він буде робити?

6. Ви будете вчитися в ХПІ. А ваші друзі будуть вчитися у медичному університеті.

7. Вони будуть слухати пісні. А ти теж будеш їх слухати?

Завдання 18. Читайте. *Read.* Трансформуйте речення за зразком.

Transform the sentences as in the model.

Model: Ввечері ми ГОТУВАТИМЕМО національні страви.

Ввечері ми БУДЕМО ГОТУВАТИ національні страви.

1. Завтра ми читатимемо новий текст.

2. Аліна писатиме наукову статтю.

3. Ганна робитиме домашні справи у неділю.

4. Я працюватиму на заводі після закінчення університету.

5. Мустафа та Мехмет гатимуть у футбол на спортивному майданчику.

6. Ти дивитимешся новий серіал про студентське життя?

7. Ви навчатиметеся в політехнічному університеті?

8. Моя подруга вивчатиме німецьку мову в Німецькому освітньому центрі ХПІ.

9. Студенти слухатимуть лекцію з органічної хімії.

10. Я складатиму іспит з фізики наступного тижня.

Завдання 19. Читайте текст. *Read the text.*

Експерсія до музею ХПІ

Завтра наша група йде на експерсію до музею ХПІ. Наша викладачка Ганна Петрівна розповідала нам історію університету. Ми знаємо, що Національному технічному університету "Харківський політехнічний інститут" вже 135 років. Його заснували у 1885 році. Засновником університету був професор В.Л. Кирпичов.

В нашому університеті в різні роки працювали такі видатні вчені як Д.І. Менделєєв, Н.Н. Бекетов, О.М. Ляпунов, Л.Д. Ландау та інші.

Я буду навчатися на факультеті комп'ютерних технологій. Фатіма мріє бути економістом. Тому вона бажає відвідати Інститут економіки та бізнесу. Онур планує стати менеджером готельного бізнесу. У Туреччині він буде працювати у готелі, який належить його батькові.

Завтра на екскурсії Ганна Петрівна буде показувати нам кампус університету, розташування факультетів та інститутів, наукову бібліотеку. А потім директорка музею ХПІ буде розповідати про видатних вчених нашого університету та їх наукові досягнення.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Скільки років Національному технічному університету "ХПІ"?
2. Коли його заснували?
3. Хто був засновником університету?
4. Ким мріє бути Фатіма?
5. Де вона буде навчатися?
6. Де буде працювати Онур у Туреччині?
7. Що буде показувати нам Ганна Петрівна?
8. Про що буде розповідати директорка музею ХПІ?

Завдання 20. Замініть дієслова теперішнього часу на дієслова майбутнього часу, вживаючи прислівники. *Replace the present tense by the future using adverbs.*

Model: Марія ЧИТАЄ книгу.

Увечері Марія БУДЕ ЧИТАТИ книгу.

1. Ахмед розмовляє з батьком по вайберу. – ...
2. Студентка пише домашню вправу. – ...
3. Подруги слухають оперу. – ...
4. Ви працюєте в лабораторії? – ...
5. Вони вивчають українську. – ...
6. Ти часто гуляєш у парку? – ...
7. Мурат перекладає статтю на англійську. – ...

8. Вдень батько працює в банку, а ввечері відпочиває. – ...
9. Студенти навчаються в Україні. – ...
10. Садаф навчається в університеті. – ...
11. Ми дивимося фільм у кінотеатрі. – ...

Прислівники для вставок / The adverbs: завтра, наступної неділі, наступного року, потім, увечері.

Завдання 21. Напишіть речення, вживаючи дієслова у майбутньому часі. *Write the sentences using the future tense.*

Model: Мустафа ВІВЧАЄ англійську мову.

Скоро він БУДЕ ВІВЧАТИ українську.

1. Сьогодні я відпочиваю. – Завтра я теж...
2. Мої друзі пишуть мені листи кожного дня. Вони завжди...
3. Катерина навчається в медичному університеті. – Після закінчення вона ... в магістратурі.
4. Оксана працює медичною сестрою у лікарні. – Коли вона закінчить університет, вона ... лікаркою.
5. Сьогодні ми вечеряємо з друзями у кав'ярні. – У наступну неділю ми теж...
6. Зараз я слухаю українські пісні. – Завтра я...
7. Ми вивчаємо вищу математику в університеті. – Скоро ми ... фізику.
8. Влітку мої батьки відпочивають у горах. – В майбутньому році вони теж...
9. – Ти навчаєшся чи працюєш? – Зараз я навчаюся, але за два роки я...
10. – Ти завжди слухаєш музику, коли відпочиваєш? – Ні, сьогодні ввечері я не ..., тому що буду дивитися футбол.

Дієслова для вставок / The verbs: слухати, дивитися, працювати, вчитися, зустрічатися, відпочивати, вивчати.

5. ДОКОНАНИЙ (ДВ) І НЕДОКОНАНИЙ (НДВ) ВИД ДІЄСЛІВ PERFECTIVE AND IMPERFECTIVE ASPECTS OF THE VERBS

Дієслова бувають двох видів – доконаного або недоконаного.

Дієслова доконаного виду означають уже завершену дію, обмежену в часі, та відповідають на питання *що зробити? що зробив? що зроблю?*

Доконаний вид дієслова має тільки минулий час та майбутній час.

Дієслова недоконаного виду означають незавершену дію, необмежену в часі, або її процес та відповідають на питання *що робити? що робив? що роблю? що буду робити? що робитиму?*

Недоконаний вид дієслова може мати форми минулого, теперішнього й майбутнього часу.

Доконаний вид дієслова утворюється від форм недоконаного виду за допомогою:

- а) **префіксів**: казати – **С**казати, писати – **НА**писати;
- б) **суфіксів**: стукати – стук**НУ**ти, запису**в**ати – записати;
- в) **чергування звуків**: си**Д**іти – сі**С**ти, замі**Т**ати – заме**С**ти;
- г) **наголосу**: виміря**ти** – в**і**міря**ти**, розкида**ти** – розки**д**ати;
- д) **різних основ**: брати – взяти; ловити – п**і**мати.

Наприклад: Марк **ЧИТАВ** наукову статтю цілу годину.

*Хосе швидко **ПРОЧИТАВ** статтю і пішов готувати вечерю.*

*Марія та Тінтін довго **ЧИТАЛИ** статтю, але не **ПРОЧИТАЛИ** її, бо не все в ній розуміли.*

*Коли я **ПРОЧИТАЮ** книгу, я **ВІДНЕСУ** її до бібліотеки.*

Лише доконаний вид мають дієслова: розговоритися, наговоритися, розгомонітися, розгніватися, роздратуватися, надуматися, натерпітися, надивитися, насміятися, напрацюватися.

Лише недоконаний вид мають дієслова: *володіти, зимувати, літати, лихоманити, тріумфувати, намагатися, прагнути, марити, потребувати.*

Окремі дієслова поєднують у собі значення як доконаного, так і недоконаного виду. До них належать дієслова з суфіксом **-УВА**; переважно іншомовного походження: *гарантУВАти, організУВАти, телеграфУВАти, наслідУВАти.*

Таблиця 13

Форми утворення доконаного виду дієслів

Недоконаний вид (НДВ) (що робити?)	Доконаний вид (ДВ) (що зробити?)
писати	НА писати
читати	ПРО читати
малювати	НА малювати
робити	З робити
слухати	ПО слухати
дивитися	ПО дивитися
співати	ЗА співати
думати	ПО думати
вивч А ти	вивч И ти
повтор ЮВА ти	повтор И ти
відпоч ИВА ти	відпоч И ти
запис УВА ти	запис А ти
говорити	сказати
брати	взяти
ловити	піймати
виміряти	в И міряти
скликáти	скл И кати
розкидáти	розкид А ти

Значення недоконаного та доконаного видів дієслів

Недоконаний вид (НДВ) (що робити?)	Доконаний вид (ДВ) (що зробити?)
<p>1. Процес, факт</p> <p>– Що ти РОБИВ у неділю?</p> <p>– Я ПИСАВ статтю.</p> <p>– А що РОБИШ зараз?</p> <p>– Зараз я ВИПРАВЛЯЮ помилки.</p>	<p>1. Наявність або відсутність результату</p> <p>– Ти ЗРОБИВ вчора все, що запланував?</p> <p>– Так, я НАПИСАВ статтю.</p> <p>– Ні, я тільки НАПИСАВ статтю, але ще не ВИПРАВИВ помилки.</p>
<p>2. Дія, що повторюється</p> <p>Слова-помічники: часто, завжди, рідко, інколи, звичайно, три рази, кожного дня, місяця, тижня, ...</p> <p>– Ти завжди ЧИТАЄШ новини в Інтернеті?</p> <p>– Ні, раніше я ЧИТАВ їх кожного дня. А зараз я ЧИТАЮ тільки новини футболу.</p>	<p>2. Дія, що відбувається тільки один раз</p> <p>Слова-помічники: сьогодні, одного разу, раптом, несподівано, один раз, ...</p> <p>– Зазвичай, так. Але сьогодні я ПРОЧИТАВ тільки новини футболу.</p>
<p>3. Тривалість дії</p> <p>Слова-помічники: довго, цілий день, місяць, рік; 15 хвилин, годину, рік...</p> <p>– Ти довго ПИСАВ курсову роботу?</p> <p>– Так, я ПИСАВ її цілий тиждень.</p>	<p>3. Тривалість / швидкість дії</p> <p>Слова-помічники: швидко, вже, добре, прийменник ЗА + день, місяць, рік; 15 хвилин, годину, ...</p> <p>– За скільки часу ти НАПИСАВ домашню роботу?</p> <p>– Я НАПИСАВ її за 2 години.</p>

<p>4. Одночасні дії</p> <p>– Коли Мехмет ПИСАВ домашні вправи, Лейла ГОТУВАЛА вечерю.</p>	<p>4. Послідовні дії</p> <p>– Коли Мехмет НАПИСАВ домашні вправи, він ДОПОМІГ Лейлі приготувати вечерю.</p>
Заперечення	
<p>Особа не працювала і не буде працювати</p> <p>Олена НЕ ПИСАЛА завдання. (= Олена не робить завдання. Завдання немає.)</p>	<p>Особа працює, але ще не завершила дію</p> <p>Олена НЕ НАПИСАЛА завдання. (= Олена пише завдання, але ще не завершила. Завдання є.)</p>

Завдання 22. Читайте. *Read.* Запам'ятайте видові пари дієслів.

Memorize verb pairs.

Бачити – побачити

брати – взяти

вивчати – вивчити

виконувати – виконати

відповідати – відповісти

відпочивати – відпочити

говорити – сказати

готувати – приготувати

давати – дати

думати – подумати

забувати – забути

завершувати – завершити

згадувати – згадати

їсти – з'їсти

купувати – купити

малювати – намалювати

мовчати – замовкнути
навчатися – навчитися
отримувати – отримати
пам'ятати – запам'ятати
перекладати – перекласти
писати – написати
пити – випити
починати – почати
робити – зробити
розуміти – зрозуміти
сидіти – сісти
складати – скласти
читати – прочитати
чути – почути

Завдання 23. Читайте дієслова у минулому часі доконаного виду.

Read the verbs in past perfect.

Прочитати. Вчора прочитав, прочитала, прочитали.

Написати. Написав. Написала. Написали.

Зробити. Зробив, зробила, зробили.

Послухати. Послухав, послухала, послухали.

Побачити. Побачив, побачила, побачили.

Зрозуміти. Зрозумів, зрозуміла, зрозуміли.

Зачекати. Зачекав, зачекала, зачекали.

Вивчити. Вивчив, вивчила, вивчили.

Сказати. Сказав, сказала, сказали.

Взяти. Взяв, взяла, взяли.

Прожити. Прожив, прожила, прожили.

Віддати. Віддав, віддала, віддали.

Змогти. Зміг, змогла, змогли.

Піти. Пішов, пішла, пішли.

Поїхати. Поїхав, поїхала, поїхали.

Подивитися. Подивився, подивилася, подивилися.

Навчитися. Навчився, навчилася, навчилися.

Підготуватися. Підготувався, підготувалася, підготувалися.

Завдання 24. Замість крапок поставте дієслова у формі минулого часу ДВ або НДВ. *Use the past of perfect or imperfect.*

читати – прочитати

1. Студенти цілий урок ... новий текст. Коли вони ... текст, вони почали відповідати на питання викладачки.

2. Вчора Марта весь вечір ... статтю відомого вченого. Вона ... статтю, але не зрозуміла деякі формули.

3. Ми ... листа від нашого товариша, який зараз живе у Лівані. Тепер ми пишемо йому відповідь.

4. Що ти робив у неділю? Ти ... новий детектив? Ти вже його ...?
Дай мені!

слухати – послухати

1. – Ти ... нову пісню Ріани?

– Ні, я ще не

2. – П'єр, ти ... оперу Верді "Аїда"?

– Так, я ... її три рази. Чудова опера.

3. Студенти ... розповідь екскурсовода й почали розглядати експонати музею.

4. Ганна ... музику та мріяла про кохання.

5. Спочатку ми ... лекцію з хімії, а потім почали відповідати на питання викладача. Ми ... цю лекцію 30 хвилин.

вивчати – вивчити

1. Яку мову ви ... у школі?

2. Студенти, ви ... вірші, які було задано вчора?

3. – Лейла, ти вже ... нові слова?
– Ні, я ... цілу годину, але не...
4. Мехмет добре ... теорію, але не зумів розв'язати задачу.
5. Ми довго ... правила і тепер можемо добре писати диктанти.

Завдання 25. Читайте тексти. *Read the texts.* Поставте дієслова у форму минулого часу НДВ. *Use the imperfective aspect of the verbs.*

Model: Одного разу Мустафа **ПОБАЧИВ** в парку Ганну.

Мустафа часто **БАЧИВ** в парку Ганну.

A. Одного разу Мустафа побачив в парку Ганну. Мустафа привітався із дівчиною і запропонував їй погуляти парком. Потім Мустафа запросив Ганну до кав'ярні, де вони випили по чашці кави та покуштували дуже смачні тістечка. Друзі поговорили про навчання, про майбутні іспити та канікули. Вони сфотографувалися біля гарного озера. Мустафа купив Ганні квіти і запросив зустрітися в парку наступної неділі.

Б. Вчора був урок англійської мови. Студенти прочитали текст, а потім відповіли на питання викладачки. Лейла швидко прочитала текст. Вона дуже добре і правильно відповіла на всі питання. Магда погано зрозуміла текст і не змогла нічого сказати. Самір прочитав текст дуже швидко, але він відразу забув все, що відбувалося в тексті. Ми здогадалися, чому він все забув: Самір запросив Лейлу на побачення і не знав, чи вона згодна. Думки Саміра були далеко від аудиторії.

Завдання 26. Читайте діалог. *Read the dialogue.*

– Привіт, Мехмете!

– Привіт, Мустафа.

– Мехмете, ти написав листа батькам?

– Ні, не написав.

– Ти не написав чи не писав?

– Я не писав, тому що не мав часу. Завтра у нас залік з фізики.

Викладач дуже вимоглива людина. Він задав нам складне домашнє завдання.

– Так ти ще не зробив це завдання?

– Ні, я тільки прочитав теорію і розв'язав одну задачу. Але ж треба розв'язати ще три!

– Нічого не розумію. Чому ти не підготувався до заліку? Я бачив тебе годину тому з Лейлою у кав'ярні. Добре. Не марнуй час! Готуйся! Тільки не забувай писати батькам. Вони ж хвилюються!

Відповідайте на питання. *Answer the questions.*

1. Мехмет написав листа батькам?

2. Він не написав чи не писав листа?

3. Чому він не писав листа?

4. Що Мехмет робив? Що він вже зробив, а що ні?

5. Де Мустафа бачив Мехмета годину тому?

6. З ким Мехмет був у кав'ярні?

7. Що сказав Мехмету Мустафа?

Завдання 27. Читайте текст. *Read the text.*

Екскурсія містом

Мене звать Мустафа. Моя батьківщина – Туреччина. Зараз я живу та навчаюся в місті Харкові. Я студент-іноземець, майбутній фахівець із комп'ютерних технологій. Мій університет ХПІ відомий в усьому світі. Але зараз я тільки починаю вивчати українську мову, математику, фізику, інформатику та інші дисципліни.

Минулої неділі наша група була на екскурсії містом. Наша викладачка Ганна Петрівна розповіла нам історію виникнення Харкова. Вона сказала, що Харків – це назва річки, на березі якої стоїть місто. У перекладі зі санскриту Харків – це срібна річка. Так її назвали тому, що в ній раніше знаходили багато срібла.

Ми погуляли на площі Свободи, де подивилися на величезні будівлі Держпрому, Національного університету імені В. Каразіна, готелів "Харків" та "Палас Отель". У саду Шевченко ми побачили чудовий пам'ятник Тарасу Шевченко. Ганна Петрівна розповіла, що Шевченко це не відомий футболіст, як ми гадали спочатку. Це видатний український поет, автор чудових віршів, які ми будемо вивчати на уроці української мови.

В саду Шевченко ми також побачили багато чудових скульптур відомих артистів, композиторів, науковців, що народилися та жили у Харкові.

Біля саду Шевченко розташована будівля Національної опери. Наступної неділі ми хочемо подивитися там балет "Східна казка".

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Як звуть студента та звідки він приїхав?
2. Яка його майбутня спеціальність?
3. Де він навчається?
4. Які дисципліни він вивчає?
5. Чому місто Харків так називається?
6. Що побачили студенти-іноземці на площі Свободи?
7. А який пам'ятник вони побачили в саду Шевченко?
8. Хто такий Тарас Шевченко?
9. Що ще побачили студенти в саду Шевченко?
10. Яка будівля розташована біля саду Шевченко?
11. Куди хочуть піти студенти наступної неділі?
12. Який балет вони бажають подивитися?
13. Як ви гадаєте, студентам сподобалася екскурсія?

Завдання 28. Читайте дієслова доконаного виду в майбутньому часі. *Read the verbs in future perfect.*

Прочитати. Завтра прочитаю, прочитаєш, прочитають.

Написати. Напишу, напишеш, напишуть.

Зробити. Зроблю, зробиш, зроблять.

Послухати. Послухаю, послухаєш, послухають.

Побачити. Побачу, побачиш, побачать.

Зрозуміти. Зрозумію, зрозумієш, зрозуміють.

Зачекати. Зачекаю, зачекаєш, зачекають.

Вивчити. Вивчу, вивчиш, вивчать.

Сказати. Скажу, скажеш, скажуть.

Взяти. Візьму, візьме, візьмуть.

Піти. Піду, підеш, підуть.

Поїхати. Поїду, поїдеш, поїдуть.

Подивитися. Подивлюся, подивишся, подивляться.

Навчитися. Навчуся, навчишся, навчатися.

Підготуватися. Підготуюся, підготуєшся, підготуються.

Завдання 29. Напишіть інфінітив ДВ. *Write the infinitive perfect.*

Робити – ..., говорити – ..., слухати – ..., співати – ..., писати – ..., дивитися – ..., чекати – ..., брати – ..., читати – ..., знайомитися – ..., питати – ..., відвідувати – ..., обідати – ..., відповідати – ..., снідати – ..., записувати – ..., ловити – ..., вивчати – ..., купувати – ..., бачити – ..., навчатися – ..., малювати – ..., вечеряти – ..., сидіти – ...

Завдання 30. Відповідайте на питання та напишіть речення за зразком. *Answer the questions, as in the model.*

Model: – Ти НАПИСАВ листа батькам?

– Ні, я НАПИШУ завтра.

1. Ти прочитав текст? – ...

2. Ви зробили домашню роботу? – ...

3. Галю, ти вже вивчила вірш? – ...
4. Друзі, ви запросили Лейлу на концерт? – ...
5. Ти не знаєш, Онур купив собі словник? – ...
6. Марк, ти вже сказав друзям про екскурсію? – ...
7. Ви взяли підручники в бібліотеці? – ...
8. Ти спитав декана про іспит? – ...
9. Ви вже подивилися нову комедію, про яку ми говорили вчора? – ...
10. Вони вже купили теплі речі? – ...
11. Як ти гадаєш, він вивчив теорію? – ...
12. Марія, ти написала доповідь на наукову конференцію? – ...

Завдання 31. Замініть дієслова минулого часу на дієслова майбутнього часу, вживаючи прислівники. *Replace past tense by future tense verbs using adverbs.*

1. Оксана приготувала смачну вечерю. – ...
2. Ми сфотографували чудовий пам'ятник Тарасу Шевченку. – ...
3. Студенти спитали декана про канікули. – ...
4. Онур купив собі українсько-турецький словник. – ...
5. Марія побачилася з подругами у кав'ярні. – ...
6. Ми відвідали музей образотворчого мистецтва. – ...
7. Друзі привітали Лейлу із днем народження. – ...
8. Батько купив синові новий телефон. – ...
9. Ви добре вивчили нові слова. – ...
10. Студенти зрозуміли пояснення викладача. – ...
11. Наш університет відкрив новий стартап. – ...

Дієслова для вставок / The adverbs: завтра, наступної неділі, наступного року, потім, увечері.

Завдання 32. Поставте дієслова у форму ДВ чи НДВ. *Use the verb of the required aspect.*

писати – написати

Вчора ми ... контрольну роботу з математики.

А завтра ... з фізики.

читати – прочитати

Викладачка ... текст, а студенти уважно її слухають.

Коли викладачка ... текст, студенти почали відповідати на її питання.

дивитися – подивитися

Моя сестра любить ... мультфільми.

Я ... фільм і почав готуватися до заліку.

відпочивати – відпочити

– Ти вже ...?

– Ні, я ..., коли напишу листа друзям.

розуміти – зрозуміти

Ви завжди ... те, що каже викладач?

А сьогодні ви ... тему "Прикметники"?

снідати – поснідати

Зараз ми ... у студентській їдальні.

А Ахмед та Марія вже...

обідати – пообідати

– Ти вже ...?

– Ні, я ..., коли закінчу домашню роботу.

складати – скласти

Зараз наша група ... залік.

А група № 2 ... його завтра.

малювати – намалювати

– Ти знаєш, Лейла дуже добре...

– Вона пообіцяла, що ... мій портрет.

купувати – купити

– Ти ... новий смартфон, як планував?

– Ні, я сподіваюся, що ... його наступного тижня. Батьки як раз відправляють мені гроші.

Завдання 33. Читайте текст. *Read the text.* Знайдіть в тексті речення з дієсловами в майбутньому часі ДВ. Випишіть їх. *Find and write the sentences with the future perfective verbs.*

У бібліотеці ХПІ

Завтра наша група відвідає бібліотеку університету. Мурат спитав викладачку, чому саме ми підемо у бібліотеку, хіба ми побачимо щось нове? На його погляд, вся необхідна інформація є в Інтернеті.

Ганна Петрівна розповіла, що бібліотека ХПІ не є звичайною бібліотекою, де містяться тільки підручники для студентів. Вона сказала, що бібліотека – це велика наукова інституція, з якою ми познайомимося завтра. Ми подивимося, як працюють відділи бібліотеки. Особливо нас зацікавили відділ рідкісних книг та рукописів, науковий відділ та відділ

електронних ресурсів. Ми побачимо нову будівлю бібліотеки, яку відкрили зовсім недавно, у 2014 році.

Ми були здивовані, коли дізналися, які багаті фонди має бібліотека нашого університету: в 12 книгосховищах зберігається 1,5 мільйона книг, працює 6 абонементів. Студенти та викладачі ХПІ можуть відвідувати 10 читальних залів, оздоблених комп'ютерами. А ще

ми зраділи, що бібліотека нашого університету має вихід на бібліотеки всіх світових університетів.

Зараз ми зрозуміли, чому Ганна Петрівна організує нам цю екскурсію. Коли ми будемо навчатися на першому курсі, ми зможемо користуватися усіма ресурсами бібліотеки. Досвідчені фахівці нададуть нам допомогу в пошуках необхідної літератури. І взагалі, ми будемо читачами однієї з найкращих університетських бібліотек світу.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Що відвідає наша група завтра?
2. Чому здивувався Мурат?
3. Коли відкрили нову будівлю бібліотеки?
4. Які відділи бібліотеки зацікавили студентів?
5. Скільки книгосховищ має бібліотека?
6. Скільки книг зберігається в них?
7. Скільки читальних залів можуть відвідувати студенти та викладачі ХПІ?
8. Чи можуть іноземні студенти користуватися бібліотекою ХПІ?
9. Чому зраділи студенти нашої групи?

10. Поясніть, чому ви вважаєте бібліотеку ХПІ однією з найкращих університетських бібліотек світу?

Завдання 34. Читайте текст. Перекажіть його. *Read and retell the text.*

Бібліотека імені В.Г. Короленко

Минулого вівторка ми з друзями відвідали бібліотеку імені В.Г. Короленко – центральну бібліотеку міста Харкова. Це найбільша бібліотека Східної України. Її фонди нараховують понад 7 мільйонів примірників.

Бібліотека імені В.Г. Короленко була заснована у 1886 році. Вона має зв'язки з багатьма бібліотеками світу. Серед її партнерів бібліотека Конгресу США, національні бібліотеки Австрії, Німеччини, Куби, Канади, Туреччини, Угорщини, Польщі та ще багатьох країн світу.

Протягом існування бібліотека отримала багато нагород, серед яких Почесний диплом Всесвітньої виставки в місті Льєж (Франція) в 1905 році, почесні грамоти Верховної ради, Міністерства культури України та інші.

Бібліотека імені В.Г. Короленко є однією з найбільш важливих наукових інституцій нашого міста. Вона допомагає формувати образ Харкова як Smart-міста, створює традиції масового читання серед харків'ян та студентів, що приїжджають сюди навчатися з усієї України та з інших країн світу.

Наші студенти дуже радіють, що навчаються в такому великому науковому центрі Європи, як місто Харків. Ми здобудемо тут прекрасну освіту і станемо висококваліфікованими фахівцями. Батьки пишатимуться нами!

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Яку бібліотеку відвідали студенти?
2. Скільки примірників нараховують фонди бібліотеки імені В.Г. Короленко?
3. Коли була заснована бібліотека?
4. З бібліотеками яких країн вона має зв'язки?
5. Які нагороди отримала бібліотека імені В.Г. Короленко?
6. Що вона допомагає формувати як наукова інституція?
7. Яку освіту здобудуть студенти у Харкові?
8. Чи пишатимуться ними батьки? Чому?
9. Яка найбільша бібліотека є у вашій країні? Яка кількість книг там зберігається?
10. А ви користувалися фондами найбільшої бібліотеки вашої країни?
11. Розкажіть, що ви дізналися про Харківську бібліотеку імені В.Г. Короленко.

Завдання 35. Читайте жартівливий вірш про дієслово. *Read a humorous verse about a verb.*

Чарівне дієслово

Дієслово не проста частина мови.
Завжди на питання що робить? що зробить? відповідає
Та й про інше також дбає.
Має свої просторові часи.
В минуле, теперішнє, майбутнє відправляє тут усіх,
А в теперішньому ще й знає роди.
Чоловічий, жіночий, середній у цьому йому допомагають,
Однину та множину добре визначають.
Дієслово в реченні іменник браво доповняє
І присудком завжди виступає.
Три відміни має та про своє закінчення з честю дбає.
Нікому не дозволить їх переставляти.
Напам'ять їх треба, студенти, вивчати.
Хто з дієсловом дружбу водить,
Того він на контрольних роботах ніколи не підводить.
Тож і ти його вивчай,
Про свою рідну мову завжди дбай.

**ПЕРЕВІРТЕ СЕБЕ!
CHECK YOURSELF!**

Завдання 1. Виконайте тести. *Write the tests.*

A

1. Зараз урок української мови. Студенти ... нові слова .	а) читає б) читаєте в) читають
2. Лейла ... нові слова на англійську.	а) перекладаю б) перекладають в) перекладає
3. Онур і Махді уважно ... викладача.	а) слухають б) слухає в) слухаєш
4. Ганна, ти ... текст з фізики?	а) розуміти б) розумієш в) розуміють
5. Олеся, ви з братом ... в гуртожитку?	а) живеш б) живу в) живете
6. Ми ... в технічному університеті.	а) навчаємося б) навчаєшся в) навчаються
7. Я не ... класичну музику.	а) любиш, б) любите в) люблю
8. Мої друзі часто ... у кафе.	а) обідають б) обідаєш в) обідаю

9. Ви ... кожного ранку? Це важливо.	а) снідаю б) снідаєте в) снідають
10. Наша викладачка добре ... арабську.	а) знають б) знаєте в) знає

Б

1. Вчора наша група ...красивий балет.	а) дивилися б) дивився в) дивилася
2. В минулому році ми ... в школі.	а) навчаємося б) навчався, в) навчалися
3. Нещодавно Аліна ... в Туреччині.	а) був б) була в) було
4. Раніше мій батько ... у банку.	а) працював б) працювала в) працювали
5. Ти ... Тараса у минулу неділю?	а) бачить б) бачив в) бачу
6. Ми ... Лейлу із днем народження.	а) привітали б) привітав в) привітала
7. Що ви ... вчора на уроці?	а) робив б) робила в) робили

8. Ахмеде, навіщо ти ... морозиво? В тебе ж болить горло.	а) купував б) купували в) купувала
9. Раніше я ... англійську мову.	а) вивчаю б) вивчав в) вивчали
10. Маріє, ти ... листа батькам?	а) написала б) написали в) написав

В

1. Наступного тижня студенти ... іспит.	а) склали б) складатимуть в) складе
2. Завтра ми ... контрольну роботу.	а) напишуть б) написали в) напишемо
3. Ти ... мені після занять?	а) зателефонував б) зателефонуєш в) зателефонує
4. Якщо ви ... піти у парк, скажіть нам.	а) схочу б) схочуть в) схочете
5. ... зі мною кави?	а) вип'єш б) вип'ю в) вип'ють
6. Як ти гадаєш, Лейла...мій портрет?	а) намалюють б) намалює в) намалювати

7. Хочеш, я ... тобі цікаву історію?	а) розповім б) розповісти в) розповіла
8. Незабаром ми ... в університеті.	а) навчатимешся б) навчатимемося в) навчаєшся
9. Після навчання Мехди ... на медичній фірмі.	а) працювати б) працюватиме в) працюватиму
10. Ми скоро ... українською.	а) розмовлятимемо б) розмовляє в) розмовляв

Завдання 2. Читайте текст. *Read the text.*

Подорож до Києва

Нещодавно наша група була на екскурсії у Києві. Нам дуже сподобалося це старовинне місто. Наша екскурсовод пані Олеся розповіла багато цікавого про виникнення Києва.

Як оповідає легенда, Київ заснували брати Кий, Щек і Хорив та їхня молодша сестра Либідь у 5 сторіччі на березі ріки Дніпро. На честь старшого брата Кия нове поселення назвали Київ. Згодом поселення перетворилося на велике й багате місто.

У 10 столітті нашої ери Київ був уже центром могутньої держави – Київської Русі. Від тих часів вціліли безцінні пам'ятки архітектури: Софійський собор, Києво-Печерська лавра тощо. Вони й сьогодні прикрашають місто.

Софійський собор, що розташований в старому центрі міста, збудували на початку 11 століття за часів владарювання князя Ярослава Мудрого. Цей князь багато зробив для зміцнення й розквіту Київської держави. Собор вражає витонченістю архітектурних форм, майстерністю виконання фресок та мозаїк, які прикрашають його інтер'єр.

Сьогодні Київ – це столиця України. Тут працюють Президент держави, парламент України – Верховна рада та різні міністерства.

Київ дуже красивий. Дніпро з його зеленими берегами це не тільки мальовнича краса міста, але й важлива транспортна артерія України.

Ми вирішили приїхати до Києва ще раз.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Хто і коли заснував місто Київ?
2. На березі якої ріки був заснований Київ?
3. На честь кого назвали місто "Київ"?
4. Яку могутню державу побудували в 10 столітті на цьому місці?
5. Які безцінні пам'ятки архітектури вціліли від тих часів?
6. Які державні установи працюють сьогодні у Києві?
7. Що можна розповісти про Дніпро?
8. Як ви вважаєте, чи сподобався Київ іноземним студентам?

Чому?

9. Як зветься столиця вашої країни? Розкажіть про неї.

Завдання 3. Виконайте тести. *Write the tests.*

1. Нещодавно наша група була на екскурсії...	а) у Полтаві б) у Львові в) у Києві
2. Наша екскурсовод ... розповіла багато цікавого про виникнення Києва.	а) пані Ольга б) пані Олеся в) пан Остап
3. Київ заснували...	а) козаки б) брати Кий, Щек і Хорив та їхня молодша сестра Либідь в) Богдан Хмельницький
4. Київ заснували...	а) у 5 сторіччі б) у 15 сторіччі в) у 20 сторіччі
5. Софійський собор збудували...	а) на початку 11 століття б) на початку 16 століття в) наприкінці 11 століття
6. Київ стоїть на березі ріки...	а) Донець б) Буг в) Дніпро
7. Сьогодні ... – це столиця України.	а) Одеса б) Київ в) Харків
8. Дніпро це не тільки мальовнича прикраса міста, але й...	а) тільки місце відпочинку б) важлива транспортна артерія в) красиве озеро
9. Ми вирішили приїхати ... ще раз.	а) до Полтави б) до Харкова в) до Києва

Завдання 4. Замість крапок поставте дієслова у правильній формі. *Use the verbs in the correct form.*

Мене звать Лейла. 1. Я студентка-іноземка, я ... з Туреччини. Зараз я живу в чудовому місті Харкові. Раніше Харків був столицею України. Зараз це велике промислове місто, науковий та культурний центр на сході України.

2. Харків ... козаки, що обороняли країну від загарбників. 3. Наша викладачка Ганна Петрівна ... нам, що Харкову вже понад 350 років.

Перша кам'яна споруда міста – Покровський собор. 4. Він ..., незважаючи на війни та революцію, що відбувалися в країні.

5. Зараз Харків ... у сучасне місто. Нам дуже подобається Харків. 6. Ми ... навчатися в Харківському вищому навчальному закладі. 7. Я і мої друзі ... Національний технічний університет "ХПІ".

Дієслова для вставок / The verbs: перетворитися, приїхати, обрати, розповісти, вцілити, вирішити, заснувати.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Звідки приїхала Лейла?
2. В якому місті вона живе зараз?
3. Харків це велике місто?
4. Хто заснував Харків?
5. Скільки Харкову років?
6. Яка була перша кам'яна споруда в Харкові?
7. Студентам подобається Харків?
8. Де вони навчатимуться?
9. Який університет вони обрали?

Завдання 5. Читайте текст. *Read the text.* Напишіть неозначену форму дієслів. *Write the infinitives of the verbs.*

Величальні пісні українського народу

В скарбниці української народної творчості від найдавніших часів збереглися величальні пісні – **колядки та щедрівки**. Об'єктом їх величання є переважно селянська родина, її життя та праця, врода та характери її членів. В останні століття обряд колядування справляли з 24 по 31 грудня (від Різдва). А щедрували 31 грудня, під Новий рік.

Найкраще зберігся обряд колядування в Західній Україні, на Закарпатті. А також на Поліссі та Волині.

Колядники ходять від хати до хати та з дозволу господарів колядують їм. За що одержують відповідні подарунки... Разом зі співанням колядок часто відбувалися народні вистави: "Коза", "Зірка", "Вертеп". Під Новий рік ходили дівчата з піснями попід хатами й співали під вікнами щедрівки. В західній частині українських земель часом щедрували й парубки.

В день Нового року зранку в селах і містах України діти йшли поздоровляти господарів, засівали зерном і декламували вірші.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Які величальні пісні збереглися в скарбниці української народної творчості?
2. Хто є об'єктом їх величання?
3. Коли справляли обряди колядування та щедрювання?
4. Де обряд колядування зберігся найкраще?
5. Що роблять колядники під час колядування?
6. Що вони одержують за колядування?
7. Що відбувалося разом зі співанням колядок?
8. Що робили дівчата під Новий рік?
9. Що робили діти в день Нового року?
10. Скажіть, чи є в вашій країні схожі обряди?
11. Як в вашій країні святкують Новий рік?
12. А чи одержуєте ви подарунки на Новий рік?

Завдання 6. Читайте текст. Read the text.

Немеркнучі перлини

Прислів'я невіддільні від життя людини, як її мова, пісня. Вони свідчать про гострий розум народу, його глибокі естетичні почуття, багатий духовний світ і високу мораль. Це велике народне багатство,

справжній скарб, який народ свято береже та передає своїм дітям і онукам.

Народ не тільки користується готовими зразками прислів'їв, які одержав у спадщину від попередніх поколінь, а й рясно творить нові.

Прислів'я, як і народ, безсмертні. Прислів'я – це коштовні, немеркнучі його перлини. У них живе і дихає, сумує і радіє жива душа народу, органічно поєднується його історія і сучасність.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Про що свідчать прислів'я?
2. Кому народ передає прислів'я?
3. Чи творить народ нові прислів'я?
4. З чим порівнюються прислів'я?
5. Чому прислів'я звать "перлини" душі народу?

Завдання 7. Читайте українські прислів'я. *Read the Ukrainian proverbs.* Знайдіть в них дієслова. *Find verbs in the proverbs.* Напишіть неозначену форму дієслів. *Write the infinitives of the verbs.* Скажіть, чи є саме такі прислів'я у вашій мові? *Are there the same proverbs in your native language?*

1. Вийшов сухим з води Юхим.
2. Порожній млин і без вітру меле.
3. У ледачого хазяїна і чоботи з ніг вкрадуть.
4. Велика риба маленьку цілою ковтає.
5. Добрий, хоч до рани прикладай.
6. За правдиве діло стій сміло.
7. У невмілого руки не болять.
8. Калина хвалилася, що з медом солодка.
9. Голкою криницю не викопаєш.
10. Не перо пише, а людина.

Завдання 8. Читайте текст. *Read the text.*

Український народний костюм

Кожний народ вкладає в своє національне вбрання чимало вигадки, майстерності й винахідливості. Український народний костюм радує око розмаїттям барв, крою, оздоблення. Неодмінним складником як чоловічого, так і жіночого вбрання українців є вишита сорочка – **вишиванка**. Візерунок вишивки й дібрані кольори ниток можуть бути різними.

Крім вишиванки до складу жіночого українського костюма входила **плахта** – спідниця, зроблена з двох зшитих полотнищ тканини. Заміжні жінки носили **очіпок** – головний убір у вигляді шапочки, під яким ховалося волосся. Поверх очіпка голову зав'язували **наміткою** – тонким покривалом.

До вбрання жінки та дівчата добирали яскраві стрічки, намиста, гудзики, квіти. Чимало елементів українського народного костюма використовується для моделювання й сучасного одягу.

Відповідайте на питання. Answer the questions.

1. Який одяг є неодмінним складником як чоловічого, так і жіночого вбрання українців?
2. Що ще входило до складу жіночого українського костюма?
3. Який головний убір носили заміжні жінки?
4. Чим вони зав'язували голову?
5. Що жінки та дівчата добирали до вбрання?
6. Які національні костюми носять чоловіки та жінки у вашій країні?

Завдання 9. Закінчить речення. Finish the sentences.

- Український народний костюм...
- Неодмінним складником як чоловічого, так і жіночого вбрання українців є...
- Крім вишиванки до складу жіночого українського костюма входила...
- Заміжні жінки носили...
- Поверх очіпка голову зав'язували...
- До вбрання жінки та дівчата добирали...
- Чимало елементів українського народного костюма ...

ВІДПОВІДІ НА ТЕСТИ

KEY TO THE TESTS

Завдання 1.

А

1 в)	6 а)
2 в)	7 в)
3 а)	8 а)
4 б)	9 б)
5 в)	10 в)

Б

1 в)	6 а)
2 в)	7 в)
3 б)	8 а)
4 а)	9 б)
5 б)	10 а)

В

1 б)	6 б)
2 в)	7 а)
3 б)	8 б)
4 в)	9 б)
5 а)	10 а)

Завдання 3.

1 в)	6 в)
2 б)	7 б)
3 б)	8 б)
4 а)	9 в)
5 а)	

Завдання 4.

1 приїхала	5 перетворився
2 заснували	6 вирішили
3 розповіла	7 обрали
4 вцілів	

Завдання 5.

Зберігатися; бути; справляти; щедрувати; зберегтися; ходити; колядувати; одержувати; відбуватися; співати; йти; поздоровляти; засівати; декламувати.

Завдання 7.

1. Вийшов – вийти
2. Меле – молоти
3. Вкрадуть – вкрасти
4. Ковтає – ковтати
5. Прикладай – прикладати
6. Стій – стояти
7. Болять – боліти.
8. Хвалилася – хвалитися
9. Викопаєш – викопати
10. Пише – писати

Завдання 9.

1. радує око розмаїттям барв, крою, оздоблення.
2. вишита сорочка – **вишиванка**.
3. **плахта** – спідниця, зроблена з двох зшитих полотнищ тканини.
4. **очіпок** – головний убір у вигляді шапочки, під яким ховалося волосся.
- 5 **наміткою** – тонким покривалом.
6. яскраві стрічки, намиста, гудзики, квіти.

УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВНИК ДІЄСЛІВ UKRAINIAN-ENGLISH DICTIONARY OF THE VERBS

А

адресувати (теп.: адресую, address адресуєш, адресують) <i>що? кому?</i>	
аналізувати <i>що?</i>	analyses
аргументувати (теп.: аргументую, argue аргументуєш, аргументують)	

Б

бажати / побажати <i>що? кому?</i>	wish
бачити / побачити <i>кого?</i>	see
бачитися / побачитися <i>з ким?</i>	see
берегти / зберегти <i>що?</i>	keep
бігати	run
бігти (теп.: біжу, біжить, біжать)	run
боліти	ache
брати / взяти (теп.: беру, береш, беруть); (майб.: візьму, візьмеш, візьмуть) <i>що?</i>	take
будувати / збудувати <i>що?</i>	build
бути	be

В

вести (теп.: веду, ведеш, ведуть)	lead
вечеряти / повечеряти	have dinner
вибачати / вибачити <i>кого?</i>	excuse
вивчати / вивчити <i>що?</i>	learn
видужувати / видужати	recover, get well
визволяти / визволити <i>кого?</i>	set free

викладати <i>що?</i>	teach
виліковуватися / вилікуватися	recover, get well
вимикати / вимкнути <i>що?</i>	turn off, switch off
вимовляти / вимовити <i>що?</i>	pronounce
вносити / винести (<i>теп.:</i> виношу, виносиш, виносять); <i>мин.:</i> виніс, винесла, винесли; <i>майб.:</i> винесу, винесеш, винесуть) <i>що?</i>	carry out
випускати / випустити <i>що?</i>	produce
вирішувати / вирішити <i>що?</i>	decide
виробляти / виробити <i>що?</i>	produce
вирушати / вирушити <i>куди?</i>	set off, leave (for)
виступати / виступити <i>де?</i>	perform
витрачати / витратити <i>що?</i>	spend
виходити (<i>теп.:</i> виходжу, виходиш, виходять) <i>звідки?</i>	go out
відвідувати / відвідати <i>що?</i>	visit
відкривати / відкрити <i>що?</i>	open
відпочивати / відпочити <i>де?</i>	rest
відчиняти / відчинити <i>що?</i>	open
вітати / привітати <i>кого?</i>	congratulate
вітатися / привітатися <i>з ким?</i>	great
виправляти / виправити <i>що?</i>	correct
впливати / вплинути <i>на що?</i>	influence
вирішувати / вирішити <i>що?</i>	solve
входити (<i>теп.:</i> входжу, входиш, входять) <i>куди?</i>	go in, come

Г

говорити / сказати <i>що?</i>	say
готуватися / підготуватися <i>до чого?</i>	prepare
грати з <i>ким?</i>	play

Д

давати / дати <i>що? кому?</i>	give
дарувати / подарувати <i>що? кому?</i>	make a present
дзвонити <i>кому?</i>	phone
дивитися / подивитися (<i>теп.:</i> дивлюся, дивишся, дивиться, дивляться) <i>на кого?</i>	look
діяти	act, work
діятися	take place
довідуватися / довідатися <i>про що?</i>	find (out)
доглядати / доглянути <i>за ким?</i>	look after
договорюватися / домовитися з <i>ким?</i>	come to an agreement
доказувати / доказати <i>що?</i>	prove
долітати / долетіти	fly
домовлятися / домовитися з <i>ким? про що?</i>	come to an agreement
доповідати / доповісти <i>що?</i>	inform, report
допомагати / допомогти <i>кому?</i>	help
дружити з <i>ким?</i>	be friends
дякувати / подякувати <i>кому? чому?</i>	thank

Е

економити <i>що?</i>	economize
----------------------	-----------

Є

єднати / поєднати <i>що? з чим?</i>	unite
-------------------------------------	-------

єднатися з *ким?* з *чим?* unite

Ж

жартувати / пожартувати joke

жити (*теп.:* живу, живеш, живуть) live

де?

З

забувати / забути *що?* forget

заважати / завадити *кому? чому?* disturb

закінчувати / закінчити *що?* finish

закреслювати / закреслити *що?* cross out

закривати / закрити *що?* close, shut

залітати / залетіти *куди?* fly into

замовляти / замовити *що?* order

заперечувати / заперечити *кому? + inf.* forbid

записувати / записати *що?* take down

запитувати / запитати *про кого? про що?* ask

запізнюватися / запізнитися be late

запрошувати / запросити *кого? куди?* Invite

заснувати *що?* establish

зацікавлювати / зацікавити *кого?* be interested in

зачиняти / зачинити *що?* close, shut

згадувати / згадати *що?* remember, recall

здогадуватися / здогадатися *про що?* guess

знаходитися *де?* be

зустрічати / зустріти *кого?* meet

зустрічатися / зустрітися *із ким?* meet, across

I

інформувати / проінформувати *кого?* inform

існувати exist

іти (іду, ідеш, ідуть) go

ї

їздити (*теп.*: їжджу, їздиш, їздить, їздять) go (by)

їсти (*теп.*: їм, їси, їсть, їдять) eat

їхати (*теп.*: їду, їдеш, їдуть) go

й

йти = іти go

К

керувати lead

класти (*теп.*: кладу, кладеш, кладуть) *що?* put

консультувати *кого?* advise

конспектувати / законспектувати *що?* note

контролювати *що?* control, check up

користуватися *чим?* use

кохати / покохати *кого?* love

коштувати cost

кричати / крикнути (*майб.*: крикну, крикнеш, крикнуть) cry

куштувати / покуштувати *що?* test

Л

лежати <i>де?</i> (<i>теп.:</i> лежу, лежиш, лежить, лежать)	lie
летіти <i>куди?</i>	fly
лити (<i>теп.:</i> ллю, ллеш, ллє, ллють) <i>що?</i>	pour
лишити <i>кого? що?</i>	leave
лікувати / вилікувати <i>кого?</i>	treat
лікуватися / вилікуватися <i>від чого?</i>	take a cure
любити <i>кого? що?</i>	love
любуватися <i>чим?</i>	admire

М

малювати / намалювати <i>що? кого?</i>	draw
мандрувати	travel
мати (<i>теп.:</i> маю, маєш, мають) <i>що?</i>	have
мешкати <i>де?</i>	live
мовчати	keep silent
мріяти <i>про кого? про що?</i>	dream
мусити (<i>теп.:</i> мушу, мусиш, мусить)	must

Н

навчати / навчити <i>кого?</i> (навчу, навчиш, навчить, навчать)	teach
навчатися <i>де?</i>	study
надавати / надати <i>що?</i>	give
надіятися <i>на що?</i>	hope
наказувати / наказати <i>кому? + inf.</i>	order
належати <i>кому?</i>	belong

народитися <i>де? коли?</i>	be born
насолоджуватися <i>чим?</i>	enjoy
находити <i>що?</i>	find
носити (<i>теп.: ношу, носиш, носить, носять</i>) <i>кого? що?</i>	carry

О

об'єднувати <i>кого? що?</i>	unite
обіцяти <i>що?</i>	promise
оволодівати / оволодіти <i>чим?</i>	take hold of, master
одержувати / одержати <i>що?</i>	receive, get
одягати / одягнути <i>що?</i>	put on
описувати / описати <i>що?</i>	describe
опитувати / опитати <i>кого?</i>	ask
оповідати <i>що?</i>	tell
оцінювати / оцінити <i>що?</i>	estimate
отримувати / отримати <i>що?</i>	receive, get
оштрафувати <i>кого?</i>	fine

П

пам'ятати <i>кого? що?</i>	remember
перевіряти / перевірити <i>що?</i>	check (up)
перекладати / перекласти <i>що? на яку мову?</i>	translate
писати / написати (<i>теп.: пишу, пишеш, пишуть</i>)	write
питати / запитати <i>що?</i>	ask
пити (<i>теп.: п'ю, п'єш, п'ють</i>) <i>що?</i>	drink
підійти (<i>майб.: підійду, підійдеш, підійдуть</i>)	come up to
під'їхати (<i>майб.: під'їду, під'їдеш</i>)	drive up

під'їдуть)
 підкреслити *що?* underline
 підходити (*теп.:* підходжу, come up to
 підходиш, підходить, підходять)
 піти (*майб.:* піду, підеш, піде, go
 підуть, пішов, пішла)
 платити (*теп.:* плачу, платиш, pay
 платять, платять)
 пливти (*теп.:* пливу, пливеш, swim
 пливуть; *мин.:* плив, пливла)
 побачити (*майб.:* побачу, побачиш, see
 побачить, побачать)
 побігти (*майб.:* побіжу, побіжиш, run
 побіжить, побіжать; *мин.:* побіг,
 побігла)
 побоюватися *чого?* fear
 повторити (*ДВ*) *що?* repeat
 погоджуватися (*теп.:* погоджуюся, agree
 погоджуєшся, погоджуються); /
 погодитися (*майб.:* погоджуся.
 погодишся, погодиться,
 погодяться) *з чим?*
 подзвонити (*ДВ*) (*майб.:* подзвоню, phone
 подзвониш, подзвонить,
 подзвонять) *кому?*
 подивитися (*ДВ*) (*майб.:* look
 подивлюся, подивишся,
 подивляться) *на кого? на що?*
 подорожувати travel

поїхати (майб.: поїду, поїдеш, go (by)
поїдуть) куди?
показати (ДВ) (майб.: покажу, show
покажеш, покажуть) що?
покласти (ДВ) (майб.: покладу, put
покладеш, покладуть) що? куди?
помилитися (ДВ) (майб.: make a mistake
помилюся, помилишся,
помилиться)
послати (ДВ) (майб.: пошлю, send
пошлеш, пошлють) що? кому?
починати / почати (майб.: почну, begin
почнеш, почнуть) що? + *inf.*
пояснити / пояснити (майб.: explain
поясню, поясниш, пояснять) що?
приходити (теп.: приходжу, come
приходиш, приходять) куди?
просити (теп.: прошу, просиш, ask
просять) що?

Р

радити / порадити (теп.: раджу, advise
радиш, радять) кому? + *inf.*
робити / зробити (теп.: роблю, do
робиш, роблять) що?
розказати (ДВ) (майб.: розкажу, tell
розкажеш, розкажуть)
розв'язувати / розв'язати що? solve
майб.: розв'яжу, розв'яжеш,
розв'яжуть)
розглядати / розглянути що?

С

сидіти (<i>теп.</i> : сиджу, сидиш, sit сидять)	
сказати (<i>ДВ</i>) (<i>майб.</i> : скажу, say скажеш, скажуть) кому? що?	
складати / скласти що? (іспит)	take / pass (exam)
слухати / послухати кого? що?	listen
снідати / поснідати	have breakfast
спати (<i>теп.</i> : сплю, спиш, сплять)	sleep
спізнюватися/ спізнитися (<i>мин.</i> : спізнився, спізнилася, спізнилися; <i>майб.</i> : спізнюся, спізнишся, спізняться)	be late
спостерігати за ким? за чим?	watch
стрибати / стрибнути	jump
сумувати за ким? за чим?	be sorry

Т

танцювати з ким?	dance
торкатися / торкнутися кого? що?	touch
тягнути й тягти (<i>теп.</i> : тягну, pull тягнеш, тягнуть) кого? що?	

Х

ходити (<i>теп.</i> : ходжу, ходиш, ходять)	go
хотіти (<i>теп.</i> : хочу, хочеш, хочуть)	want

Ц

цікавитися / зацікавитися (<i>теп.</i> : цікавлюся, цікавишся, цікавляться) чим?	be interested
---	---------------

Ч

читати / прочитати що?	read
------------------------	------

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

REFERENCES

1. Бондарець О.В. Українська мова у завданнях і вправах для слухачів підготовчого відділення. Навчальний посібник / О.В. Бондарець, Л.Р. Моєєєва, Г.Д. Павлова. – Харків: НТУ "ХПІ", 2007. – 216 с.
2. Інтегрований словник-довідник. Початкова школа. Українська мова / Уклад. Співак Т.К., Якименко О.О., Терещенко О.В. – Харків: Видавничий дім Весна, 2020. – 464 с.
3. Курганова Н.В. Українська мова / Н.В. Курганова. – Харків: Навчальна література, 2017. – 64 с.
4. Жлуктенко Ю.А. Изучаем украинский язык // Ю.А. Жлуктенко, Е.А. Карпиловская, В.И. Ярмак. – Киев: Лыбидь. 1991. – 216 с.
5. Українська для іноземців: навч. посібник / С.М. Руденко та ін. – Харків: ХДУХТ, 2010. – 258 с.

ДОДАТОК APPENDIX

Таблиця 15

Способи творення дієслів

Спосіб творення	Від якої частини мови утворено дієслово	Словотвірні засоби	Приклади
Префіксальний	Від дієслова	Префікси ВИ–, ВІД–, ДО–, НА–, НАД–, ПЕРЕ–, ПО–, ПРИ–, ПРО–, У–	ВИ бити, ВІД нести, ДО робити, НА писати, НАД різати, ПЕРЕ лізти, ПРО бігти, У никнути
Суфіксальний	Від дієслова	Суфікси –УВА– / –ЮВА–, –НУ–, –А– Афікс –СЯ	переписати – перепис УВА ти СЯ , грюкати – грюк НУ ти
	Від іменників	Суфікс –И–	щастя – щаст И ть
	Від прикметників		білий – біл И ти
	Від іменників	Суфікс –І– / –Ї–	розум – розум І ти
	Від прикметників		
	Від числівників		трое – тро Ї ти
	Від іменників	Суфікси –А–, –КА–	обід – обід А ти, рух – рух А ти
	Від прикметників		світлий – світ А ти
	Від займенників		я – я КА ти
	Від вигуків		ох – ох КА ти
	Від прикметників	Суфікс –НУ–	худий – худ НУ ти
	Від іменників	Суфікс –УВА–	біда – бід УВА ти
Префіксально-суфіксальний	Від дієслів	Словотвірні афікси, що використовувались у префіксальному й суфіксальному способах творення	співати – наспі в увати, вірити – зне в іритися
	Від прикметників	Словотвірні афікси, що використовувались у префіксальному й суфіксальному способах творення	глибокий – погли б ити
	Від числівників		двоє – подво ї ти
	Від прислівників		прилюдно – оприлюд н ити
Переосмислення існуючих слів		Уживання багатозначного слова в переносному значенні	Дитина росте – ціни ростуть; Собака біжить – час біжить

ЗМІСТ

CONTENT

Передмова.....	3
Preface	
1. Загальні відомості.....	4
General Information	
Час дієслів.....	7
Verb tenses	
2. Дієвідмінювання дієслів. Теперішній час дієслів.....	11
Verb conjugations. The Present Tense of the Verbs	
Перша (I) дієвідміна.....	11
The first (I) conjugation	
Друга (II) дієвідміна.....	13
The second (II) conjugation	
3. Минулий час дієслів (недоконаний вид).....	21
The Past Tense of the Verbs (Imperfective)	
4. Майбутній час дієслів (недоконаний вид).....	27
The Future Tense of the Verbs (Imperfective)	
5. Доконаний (ДВ) і недоконаний вид (НДВ) дієслів.....	35
Perfective and Imperfective Aspects of the Verbs	
Перевірте себе!.....	53
Check yourself!	
Українсько-англійський словник дієслів.....	67
Ukrainian–English Dictionary of the Verbs	
Перелік використаних джерел.....	77
References	
Додаток.....	78
Appendix	

Навчальне видання

СНІГУРОВА Тетяна Олексіївна

ЧАС І ВИД ДІЄСЛІВ

Навчально-методичний посібник для іноземних студентів

Роботу до видання рекомендувала доц. Надія СЕВЕРИН

Оригінал-макет підготувала Т.В. Черниш

В авторській редакції

План 2021 р., поз. 42

Підписано до друку 08.04.2021 р. Формат 60(84 1/8).
Папір друк. № 2. Папір офсетний. Гарнітура Аріал. Ум. друк. арк. 3,6.
Наклад 100 прим. Ціна договірна.

Видавець Видавничий центр НТУ "ХПІ".
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.01.2017 р.
61002, Харків, вул. Кирпичова, 2

Виготовлювач друкарня ТОВ "Цифра Принт"
на цифровому лазерному видавничому комплексі Xerox DocuTech 6135
Свідоцтво про державну реєстрацію А01 № 432705 від 3.08.2009 р.
61066, м. Харків, вул. Данилевського, 30.

